

Výskumná štúdia NBS
10/2024

Komplementárnosť povolaní a jazykových zručností pristáhovalcov v Európe

Peter Tóth a Matej Vitáloš

© Národná banka Slovenska 2024
research@nbs.sk

Táto publikácia je dostupná na internetovej stránke NBS
<https://www.nbs.sk/sk/publikacie/publikacie-vyskumu>

Prezentované názory a výsledky v tejto štúdii sú názormi autora a nevyjadrujú
oficiálne stanovisko Národnej banky Slovenska.

Práca neprešla jazykovou úpravou.

Krátke časti textu, nie viac ako dva odseky, môžu byť citované bez predchádzajúceho
súhlasu autorov, pokiaľ bude úplne uvedený zdroj.

Netechnické zhrnutie

Jazykové zručnosti sú rozhodujúce pre úspešnosť prisťahovalcov na trhu práce v hostiteľských krajinách. Výsledky výskumu neustále dokazujú, že znalosť jazyka hostiteľskej krajiny, ako aj iných cudzích jazykov, zlepšuje vyhliadky na zamestnanie a zvyšuje zárobky. Jazykové zručnosti sú totiž dôležitou súčasťou ľudského kapitálu, ktoré sú nevyhnutné pre efektívnu komunikáciu a produktivitu na pracovisku. Investície do jazykového vzdelávania prisťahovalcov teda zvyšujú ich ekonomické príležitosti a sú prínosom pre spoločnosť prostredníctvom vyššej efektívnosti. To poukazuje na potrebu verejnej podpory v tejto oblasti.

Nedávne imigračné trendy v Európe, najmä prudký nárast v rokoch 2015 - 2019, zdôrazňujú význam skúmania úlohy jazykových zručností v európskom kontexte. V našej štúdií prispievame k tejto literatúre poskytnutím nových odhadov z 29 európskych krajín použitím údajov zo zisťovania Eurostatu o vzdelaní dospelých (Adult Education Survey, 2016). Kľúčovou novinkou nášho výskumu je zohľadnenie znalostí imigrantov v jazyku hostiteľskej krajiny aj v angličtine. Naše zistenia ukazujú, že zahrnutie znalosti angličtiny do odhadov príjmov významne zvyšuje odhadované výnosy z plynulého ovládania jazyka hostiteľskej krajiny. To naznačuje, že znalosť angličtiny môže byť korelovaná so všeobecnými komunikačnými a inými nepozorovanými zručnosťami prisťahovalcov.

Zdôrazňujeme tiež dôležitosť rozlišovania medzi úrovňami jazykových znalostí. Na rozdiel od predchádzajúcich štúdií, ktoré často používajú binárne ukazovatele vysokej či nízkej úrovne jazykových zručností, naše odhady naznačujú, že iba ovládanie jazyka hostiteľskej krajiny na najvyššej úrovni vedie k významne vyšším príjmom prisťahovalcov. Zatiaľčo v prípade angličtiny má akékoľvek zlepšenie znalosti pozitívny vplyv na príjem. Okrem toho skúmame, ako sa výnosy z jazykových zručností líšia v rôznych povolaniach. Naše výsledky ukazujú, že hoci znalosť angličtiny je cenná vo väčšine stredne kvalifikovaných povolaní, znalosť miestneho jazyka sa cení najmä v podskupine povolaní s modrým golierom.

Na ošetrovanie možného skreslenia odhadu výnosov z jazykových zručností kvôli endogenite používame metódu inštrumentálnej premennej, pričom ako inštrumenty aplikujeme jazykovú blízkosť a vek v čase prisťahovania. Hoci sa tieto inštrumenty ukázali ako relevantné, odhady z nich odvodené sa veľmi podobajú odhadom zo štandardných regresných modelov najmenších štvorcov.

Naše zistenia majú dôležité dôsledky pre imigračné politiky v Európe. Podpora jazykového vzdelávania prisťahovalcov, najmä na stredne kvalifikovaných pracovných miestach, môže urýchliť ich ekonomickú integráciu a zvýšiť celkovú efektívnosť trhu práce. Keďže európske ekonomiky sa naďalej globalizujú, znalosť cudzích jazykov vrátane angličtiny je čoraz dôležitejšia nielen pre prisťahovalcov, ale aj pre celý trh práce.